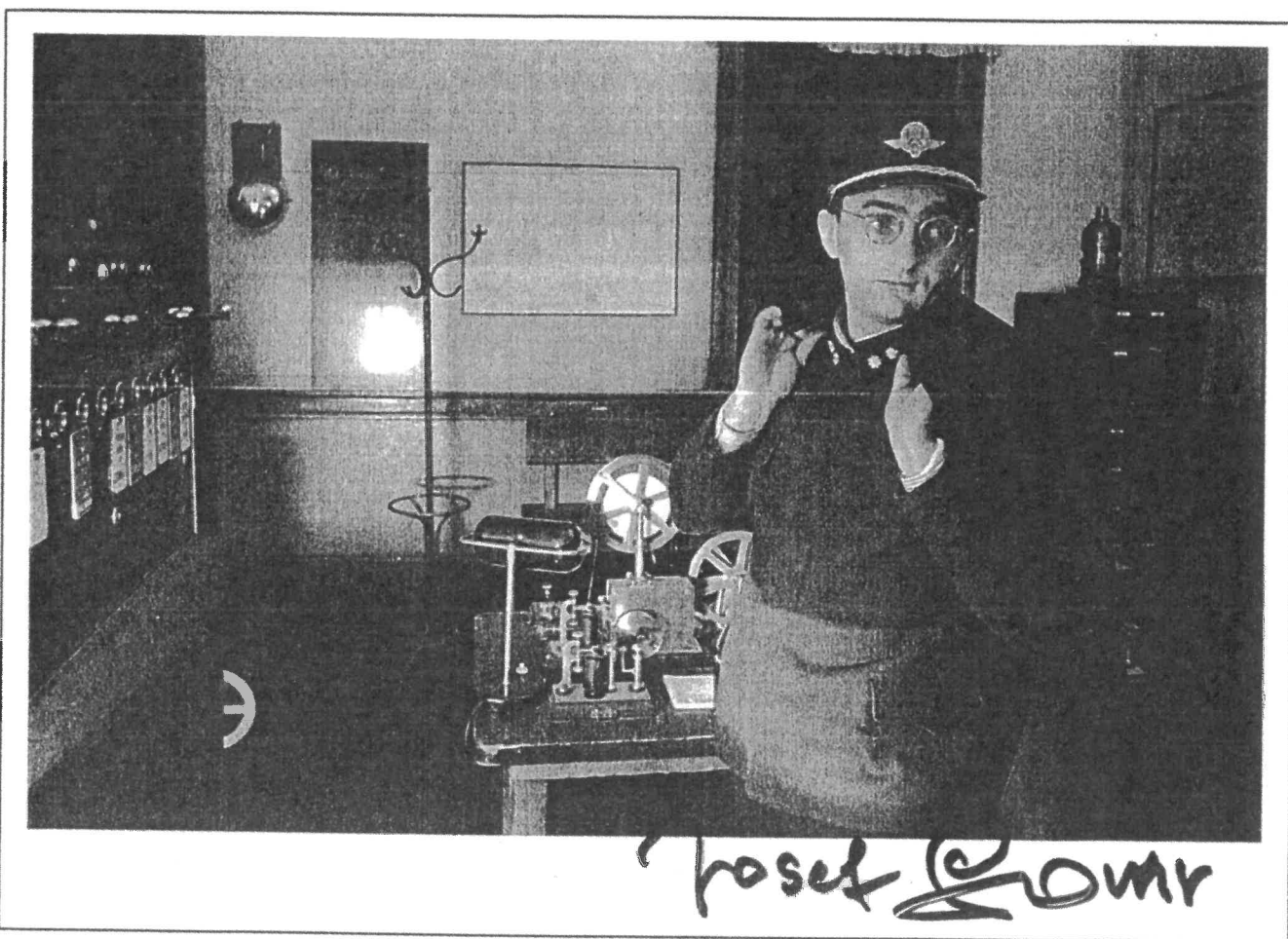

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 27

Josef Somr

Hostem na Hrabalově Kersku byl někdejší filmový představitel výpravčího Hubičky Josef Somr. Ochotně podepsal pro čtenáře Nymburského pábitele fotografii ze slavného filmu.

Opět jsme se sešli v Kersku

V sobotu 20. května se konal již 8. ročník Hrabalova Kerska, který začal tradičně v 10 hodin U Pramene, z nějž vyvěrá oblíbená voda Kerka. Ti, kdož chtěli získat patřičnou žízeň na nápoje vyvěrající z píp nymburského pivovaru, se vydali na procházku kerským polesím, která vedla účastníky nejprve kolem chaty, ve které Bohumil Hrabal tak rád trávil svůj volný i spisovatel-ský čas, aby je pak zavedla do míst, o nichž se v Hrabalově díle můžeme dočíst. Cílem

pochodu a místem dalšího programu byla opět zahrada u Lesního ateliéru Kuba, v němž vystavuje své snímky někdejšího Poldováka Bohumila Hrabala o generaci mladší Poldovák - fotograf Karel Kestner. Jsou tu snímky pořízené v nejrůznějších prostředích a mezi ty nejpůsobivější patří ty z hradištského hřbitůvku, kde je pan Hrabal zachycen u hrobu svých blízkých, vedle nichž už dnes také odpočívá.

Dokončení na str. 2

Vyhrad'te si 25. listopad!

Výroční setkání členů Klubu čtenářů Bohumila Hrabala se uskuteční tradičně poslední listopadovou sobotou - letos na Kateřinu 25. listopadu ve 13 hodin - v prostorách Městské knihovny v Nymburce.

Všichni jste srdečně zváni!

Opět jsme se sešli v Kersku

Dokončení ze str. 1

Odpolední program Hrabalova Kerska zahájila ve 13 hodin kapela Třehusk, která přijela od Berounky, na níž pak navázal nymburský divadelní spolek Hálek s úvodní částí divadelní adaptace novely *Obsluhoval jsem anglického krále*. Pak již přišla chvíle vzácných hostů - Nad'a Urbánková poskytla návod na přetržení přednostenského kanape, jako vzpomínku na natáčení slavného filmu *Ostře sledované vlaky*,

a zazpívala písničku o blondákově s červenou Bugatkou, Petr Brukner, jako jeden ze členů mysliveckého sdružení ve Slavnostech sněženek, vysvětlil jak skolil nebezpečného kance, aniž by na něj vystřelil, a Josef Somr, alias výpravčí Hubička, prozradil, že razítka na pozadí Zdeničky Svaté sázel pan režisér a nikoli on, kterému to scénář předepisoval. Hosté pak dostali pamětní medaile a pokřtili kalendář na rok 2007, který připomíná působení Bohumila Hrabala v železniční stanici Dobrovice. Veškeré pauzy i závěr setkání vyplňovala kapela Třehusk svými písničkami, které lze charakterizovat jako kuplety staropražské a další z nich odvozené.

V prostoru zahrady bylo možno zakoupit nejrůznější literaturu i drobné upomínkové předměty, lahůdky od masa i výborné valašské koláče, a samozřejmě také několik druhů Postřižinského piva z Nymburka. Takže spokojenost všeobecná a z toho vyplývající dík obětavým pořadatelům i svatému Petrovi, který Kersko a jeho návštěvníky ušetřil od všech živelných pohrom potloukajících se v těch dnech po Evropě.

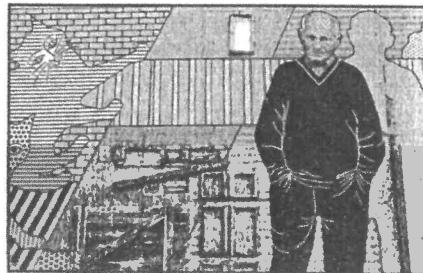
Ivan Kott

KDE SE CO ŠUSTLO

• Obvodní úřad Prahy 8 uspořádal v tzv. Bílém domě v Libni 16. srpna setkání dřívě narozených s besedou Jana Řehounka o Bohumilu Hrabalovi. Sešlo se tu několik desítek lidí, z nichž mnozí ještě pamatovali dům v ulici Na Hrázi či fungující automat Svět a potkávali se se spisovatelem. A tak se aktivně zapojovali do besedy se svými vzpomínkami. Dokonce tu byla i paní Kučerová, dřívě bydlící v domě naproti Hrabalovým. O panu doktorovi hovořila velmi pěkně, že to byl moc hodný člověk. Jako příklad uvedla jeho odchod do hutí na Kladno. Když totiž komunisté vymysleli, že sedmdesát tisíc intelektuálů musí posílit výrobu v průmyslových podnicích, měl z Obchodních domů, kde tehdy Hrabal asi tři měsíce pracoval, jít do výroby nějaký otec dvou malých dětí. A Hrabal se dobrovolně přihlásil místo něho.

• V neděli 17. září v 9,30 hodin odvysílal Český rozhlas - Vltava pořad z poezie Bohumila Hrabala a pak už nebude... Připravil ho Tomáš Mazal. Ten se rovněž podílí na přípravě rozhlasového Silvestra reportáží Hrabal - železničář, jež se bude natáčet v Dobrovice, budou v ní hledat přetržené přednostenské kanape, o hraběnce Kinské promluví knižně Schwarzenberg...

Vzpomínání nad fotografiemi

Karel Kestner, autor výstavy instalované v letošním jaru v kerské galerii Lesní ateliér Kuba, má na setkání s mnoha osobnostmi, které fotografoval, spoustu zajímavých vzpomínek. Některé sepsal pro případné další publikování, k němuž ale zatím nedošlo. Přečtěte si jak vzpomíná na **Bohumila Hrabala**.

„Nedovedl jsem si představit, že by v mé sbírce osobností mohl chybět. Šlo jen o to, dostat ho před kameru, ale ne na nějaké momentce z hospody nebo na ulici. Portrét je tak trochu záležitost mezi objektem a fotografujícím a ne nějaké náhodné „střílení“ za účasti dalších lidí. To jednak neumím, jednak mně vždycky šlo o to povídati při fotografování. Bohumil Hrabal byl pro mě ze začátku úplně nedostupný, asi také proto, že jsem si

ho představoval jako spisovatelem Pána Boha, a ten je přece nedozírně vysoko. Jako vždy pomohl dobrý člověk, pan profesor Jan Smetana (člen Skupiny 42), který se znal s Bohumilem Hrabalem tak dobře, že stačilo zvednout telefon. Bogane, mohl by za tebou přijít... Mohl. A tak jsem zjistil, že spisovatel-skej Pán Bůh je v podstatě obyčejný člověk, který píše neobyčejné věci. Nebo neobyčejný člověk, který píše o obyčejných věcech? Scházivali jsme se občas, to když jsem mu předváděl své práce nebo vracel monografie různých malířů, které mi s důvěrou půjčoval. Asi poznal, že moje výtvarné vzdělání není na patřičné úrovni. Ostane Bohumil Hrabal byl v tomto směru chodící encyklopedie, takže se domnívám, že nejen moje... Pořád ještě slyším to zvláštní „ř“ když mi přednášel

o umění a nejen výtvarném. Jména a citáty takzvané sypal z rukávu. Je všeobecně známo, že měl vynikající vizuální paměť. V životě byl mnohým, nebudu vypočítávat čím vším. Ale myslím, že nejvíce byl profesorem nebo jím přinejmenším mohl být. Byl ale především spisovatel. Zaplat' Pánbu.

Jezdil jsem za ním do Sokolnik, to už nebydlel Na Hrázi 24 (v době našeho seznámení mu bylo šedesát šest let), a někdy do Kerska. Naše „fotosedánky“ trvaly devět let. On se totiž hrozně rád fotil.

Po roce 1990 se naše setkávání přerušilo, byl to už trochu jiný Bohumil Hrabal, s jinými starostmi. Několikrát jsme se potkali v Praze, naposledy na Národní třídě. Už toho focení necháme - povídal a pomalu odcházel, asi k Tygrovci. Psal se rok 1996.“

Ivan Kott

Jevištňní nastudování Anglického krále v Plzni

Činoherní soubor Divadla Josefa Kajetána Tyla v Plzni nastudoval v sezóně 2005/2006 divadelní hru *Obsluhoval jsem anglického krále* podle stejnojmenné prózy Bohumila Hrabala, v dramatinaci Ivo Krobota, Petra Oslzlého a Zdeňka Kaloče, který se ujal režie.

Premiéra se konala 29. října 2005 v Kormorním divadle. Hlavní roli malého, ale ctižádostivého pikolika, později číšníka, hoteliéra a nakonec vězně a životního ztroskotance Jana Dítěte ztvárnil „plzeňský Moliere“ Antonín Procházka, výborný herec a sám autor několika divadelních veselohr. Mimochodem, při letošním předávání Cen Thálie v Národním divadle se - k překvapení mnohých - ukázalo, že Antonín Procházka je také excelentním moderátorem, nalézajícím tak vzácnou rovnováhu humoru a noblesy.

Hlavní role v Anglickém králi je skutečnou „kládou“. Herec téměř nesleze z jeviště po celou dobu představení. A kdyby jen to. Jan Dítě je v podstatě postava tragická. O to úctyhod-

nější je výkon protagonisty této role - herce bytostně komediálního. Jenž však tuto postavu podává naprosto věrohodně. Nezaznamenáme tu onu hořkou pachut', známou při ztvárnění tragických rolí komediálními herci či tzv. ba- viči (nechci jmenovat, však čtenář bude jistě vědět, které mám na mysli).

A do třetice: ani pražské Národní divadlo v inscenaci Anglického krále před několika lety se neodvážilo obsadit hlavní roli jediným hercem - tam hráli tři různě staří herci. Určitý kompromis či snad experiment v tomto směru zvolil Jiří Menzel v chystaném stejnojmenném filmu, jenž tuto postavu obsazuje dvěma představiteli.

Plzeňská inscenace *Obsluhoval jsem anglického krále* vychází z dramatinace pro Národní divadlo. K tomu bych rád podotkl obecně známý fakt, že dramatinace Hrabalových textů je bez určitých úprav mimořádně obtížná, někdy i neproveditelná. Je otázkou, kam až lze s úpravami zajít, aniž by tím bylo nepřipustnou měrou deformato-

váno původní dílo autorovo. V pohledu na tento problém se budou názory jistě rozcházet. Dle mého názoru jsou takovou vzorovou ukázkou modifikace Hrabalových textů Menzelovy filmy.

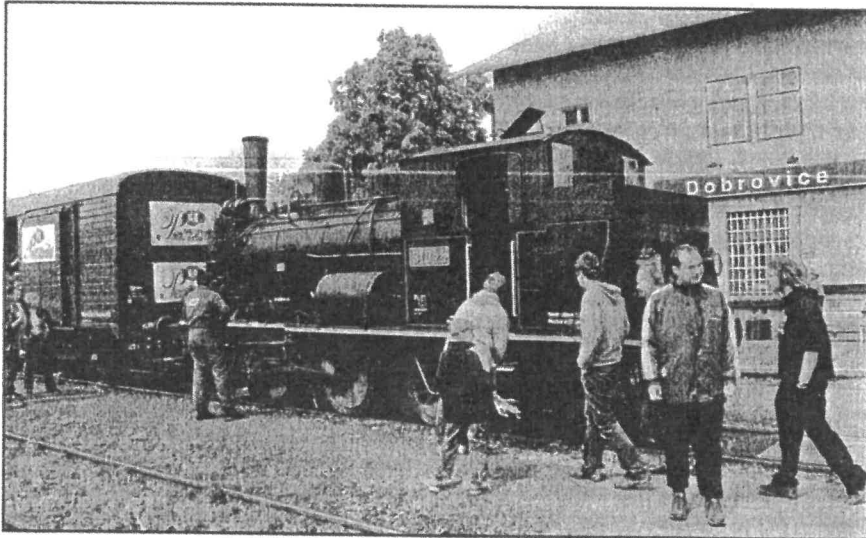
A přece tato nanejvýš lidská hrabalovsko-menzelovská poetika není některým jednotlivcům po chuti. Chyba ovšem není v Hrabalovi či v Menzelovi, ale v těchto lidech samých, v jejich deficitu smyslu pro poetiku a nadsázku. Jsou to zpravidla ve své podstatě suchaři. I zde si čtenář může dosadit některá jména.

A ještě jeden konkrétní případ. Koncem osmdesátých let nastudovalo Anglického krále amatérské divadlo Dialog v Plzni podle dramatinace pana Nývlt. Druhá část této hry byla silně redukována - jsem přesvědčen, že ku prospěchu vyznění celého příběhu, jehož dramatický vrchol je - narozdíl od většiny divadelních her - uprostřed, nikoliv v závěru. Můj výsledný dojem z této inscenace byl silnější nežli z inscenací pozdějších v kamenných divadlech.

Nejen já, ale i všichni příznivci Hrabalova díla jsou jistě zvědaví, jak se v chystaném filmu s touto dramatickou látkou skvělý hrabalovský režisér Jiří Menzel vyrovná.

Na závěr si dovoluji citovat výrok Milana Kundery z doby po Hrabalově smrti: „Jednou bude zapomenuta ruská okupace a o těch letech se bude říkat, že to byla velká doba české kultury, kdy žil Hrabal, který tehdy napsal *Obsluhoval jsem anglického krále*... Je nepřirovnatelný a nemá na světě obdoby.“

Miloslav Váchal, Plzeň

Postřižinský expres s parní lokomotivou přilákal na dobrovické nádraží spoustu lidí. Foto Mulač

Postřižinský expres

U příležitosti pivovarských slavností Postřižinského pivovaru v Nymburce vyrazil mimořádný Postřižinský expres s parní mašinkou 310 922 do Dobrovice. A nejen tam, protože jeho trasa vedla z pivovaru přes Nymburk - město, Nymburk - hlavní nádraží, Lysou nad Labem, Všetaty, Mladou Boleslav - hlavní nádraží, Mladou Boleslav - Debř, kde si účastníci dopřáli oběd, Mladou Boleslav - hlavní nádraží, Dobrovici, Luštěnice, Vlkavu, Nymburk - město do Nymburka - hlavního nádraží.

Nejenže do této kdysi Hrabalovy stanice přijel plný vlak, ale všechny její prostory, nástupiště i kolejiště zaplnily davy Dobrovických. V čekárně, kde je pamětní deska zdejšího záškoláka Bohumila Hrabala, otevřela svůj stánek paní Mulačová z dobrovického Infocentra, děti s mávátky nadšeně vítaly příjíždějící vlak. Postřižinské pivo se čepovalo v „hitláku“, někteří, například paní Benáková, si spolu se zdejšími výpravčími vyzkoušeli postavit dopravní cestu. Zkrátka poetické odpoledne, vidíte, pane doktore!

Vášek Pokorný

„Až jednou, s kamarádem z Velenky, jsme jeli do Sadské, do hotelu Modrá hvězda, a tam byl hospodské, takovej malinkej, který to měl všechno na starosti a který se z toho úplně hroutil... sedli jsme si a ten maličkej pingl, ten šedesátipětiletý, si podřáčkával nohy... voni je maj všichni zbědovaný... a začal vyprávět tu událost, kterou začíná Anglickej král. Začal vyprávět tu událost, o tom, kterak on byl pingl u Rozkošných v Čáslavi a jak si vydělával, prostě jak prodával ty párky na nádraží, jak si tam vydělal na tu slečnu tam v tom podnikku, kde byly ty slečny... no a ten nám vyprávěl asi půldruhý hodiny, a já, když jsem přijel domů, tak najednou začal ten příběh rotovat, dostal takovou jako velkou rotaci a začal přitahovat fragmenty... ty fragmenty, které já jsem znal ze všech vyprávění mé ženy, pana Vaništy, těch slavných vrchních, těch slavných kuchařů z hotelu Palace a tak dále, čehož jsem byl plnej, ale nemělo to jednotící prvek, ono to dostalo rotaci a najednou ta rotace dostala jinej smysl. začaly na sebe navazovat ty příběhy, začaly po sobě chňapat, a to už je ta situace, kdy nezbejvá než začít psát... A tak druhý den jsem si sedl ke stroji, nastrčil jsem tam papír, a teď jak jsem napsal těch prvních deset stránek, tak ty neustále přivolávaly další a další asociace, zas k tomu musela být jistá drzost a hlavně záliba v mystifikaci... A protože nikdo nešel na návštěvu, tak jsem to psal těch osmnáct dní, a když jsem dopsal příběh, tak přes tohle vyprávění člověka v Modrý hvězdě se daly dohromady ty přisedávající příběhy..., že jsem to jenom takhle vytahoval, těch šest stránek za hodinu na tom plným slunci... a já jsem to dokončil a hotovo.“

(Tomáš Mazal: Několik poznámek ke genezi románu B. Hrabala „Obsluhoval jsem anglického krále“, program ND Praha k uvedení hry Obsluhoval jsem anglického krále, 1998)

OSUDY KNIH

Vašek Vorlíček z České Lípy nám poslal dnes už historický výstřížek z Necenzurovaných novin Ty RUDÁ KRÁVO, ročník I, č. 9/1991. V rubrice Kultura bez náhubku vyšel tehdy článek s názvem Osudy knih, který bez úpravy přetiskujeme.

Bohumil Hrabal:

Obsluhoval jsem anglického krále
Vydala Jazzová sekce v letech 81/82.
Náklad 5 000 a více.

Z archívu ÚV KSČ: „Po telefonické dohodě dostavili se dne 6. září 1982 v 10 hodin na Obvodní prokuraturu pro Prahu 4 k prokurátorce JUDr. Soldátové s. A. Trojan, pracovník IX. odboru a ing. Z. Mácha, pracovník I. odboru Ministerstva kultury ČSR, za účelem předběžného jednání a ústního oznámení ve věci trestné činnosti Karla Srpa, předsedy výboru a hlavního redaktora býv. Jazzové sekce Svazu hudebníků ČSR. Při tomto předběžném jednání bylo dohodnuto, že písemné oznámení trestné činnosti K. Srpa bude na prokuraturu pro Prahu 4 zasláno dodatečně. (kráceno)

K. Srp byl několikrát požádán pracovníky MK ČSR, včetně prověřkové komise, o poskytnutí informací a písemných materiálů k publikační a jiné činnosti býv. jazzové sekce. Informace a písemné materiály odmítl předat s odůvodněním mlčenlivosti a bez projednání s výborem JS. Doporučil zástupcům MK ČSR obrátit se se všemi požadavky písemnou formou na výbor. Tento postup, zejména pro revizní orgány MK ČSR, je neuskutečnitelný, protože JS byla zrušena a K. Srp tímto způsobem brání prověřkovým orgánům při plnění jejich služebních povinností. K. Srp všechna dosavadní jednání se zástupci MK ČSR ignoroval, zadal do tisku vydání publikace B. Hrabala bez povolení, a počítá s její distribucí. Tak vzniká nebezpečí z prodlení při rozšiřování nepovolené publikace.“

Udavačské iniciativě A. Trojana a Z. Máchy předcházela řada policejních výslechů, které řídil mjr. Vacho. Vyslýchán byl nejenom B. Hrabal, ale i místopředseda Sekce - Joska Skalník, tiskárny obdržely zákaz

cokoliv pro JS tisknout - zato okamžitě informovat atd.

Ze záznamu, který podepsal ředitel odboru umění MK ČSR Miloslav Kaizr, vyjímáme:

„Současně bylo jmenovanému sděleno (pozn. K. Srpovi), že spisovatel B. Hrabal má všechny možnosti publikovat své literární práce, což plně využívá jak v nakladatelství, tak v divadle, televizi, filmu a rozhlasu, naopak jeho práce jsou vydávány v poslední době v rozsahu větším, než je u všech jiných autorů obvyklé.“ Dále byl varován, že vydávané publikace Jazzové sekce jsou „v mnohém v rozporu s kulturní politikou čs. socialistického státu... ...a že jeho počínání je i závažnou otázkou důvěry vedení organizace hudebního vydavatelství Pantonu, jejímž je zaměstnancem.“

Záznam pro operativní poradu vedení, 21.11. 1983 - Důvěrné:

„Rozvázat pracovní poměr s jmenovaným pro ztrátu důvěry, a to na základě toho, že jako odpovědný redaktor přes několikrát upozornění vydával publikace, které nejsou v souladu se zájmy organizace. Toto rozhodnutí učinit na základě dopisu MK ČSR řediteli Pantonu, v němž bude požádán o provedení kádrových opatření vůči jmenovanému vzhledem k uvedeným skutečnostem. Podle vyjádření s Kaňky (ředitel legislativy MK ČSR) lze předpokládat, že v případě soudního sporu lze počítat s rozhodnutím ve prospěch Pantonu.“

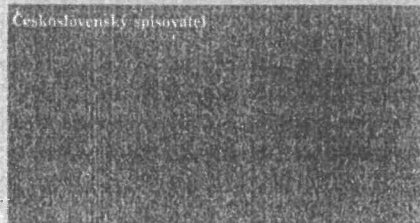
V tajné instrukci následují konkrétní pokyny všem kulturním organizacím v resortu, jak mají postupovat (vypracovali ji mj. Kaňka, Kordač, Hraba - MK ČSR) včetně záruk, že případný soud Pantonu vyhraje (slíbil zařadit dr. Hraba). Protože ředitel Pantonu, zasl. umělec Miloš Konvalinka, činnost Jazzové sekce mlčky podporoval (mj. zásluhou Jiřího Maláska vyšly gramodesky Jazzrocková dílna), obsahuje jiná tajná instrukce odstavec, že v případě Konvalinkova nesouhlasu bude propuštěn i on. Miloš Konvalinka, dnes žijící

v Brně, projevil na svou dobu neuvěřitelnou statečnost a ministerským pohůnkům řekl, že není gestapák - a odešel do důchodu. To již věděl, že StB dělá po nocích v Pantonu prohlídky stolů, instaluje tam zařízení atd. Karel Srp byl vyhozen krátce po něm. Soud pochopitelně prohrál (hájl jej dr. Motejl), prohrál i odvolání (to již byl ve vězení). Komunisty u soudu hájil dr. Horák z AP v Ječné ulici. Ředitelem Pantonu se pak nestal nikdo jiný, než dr. Hraba...

V této době byla však Hrabalova kniha již vytištěna. Sekce se ocitla v děsivých finančních problémech, protože nemohla knihu ihned prodávat. Po nějaké době se však Bohumil Hrabal projevil jako grand: Po mnohých výsleších, nátlacích, aby odvolal dedikaci Jazzové sekci v úvodu knihy, přispěl značnou finanční částkou na úhradu tisku. Předání autorských výtisků by bylo samostatnou povídkou. V té době našťastí zemřel Brežněv, Andropov začal komunisty vřeset, a zdejší mocní začali přeceňovat své lacino nakoupené vily. To byla chvíle, kdy Jazzová sekce knihu pustila na trh.

Bohumil
Hrabal
Obsluhoval jsem
anglického
krále

Ceskoslovenský spisovatel

PRO KATALOG NÁRODNÍHO DIVADLA K UVEDENÍ „ANGLICKÉHO KRÁLE“
V LISTOPADU 1998 NAPSAL JOSKA SKALNÍK NÁSLEDUJÍCÍ VZPOMÍNKU:

O PRVNÍM KNIŽNÍM VYDÁNÍ

O prvním knižním vydání v jazzové sekci, jehož jsem byl iniciátorem, by se dala napsat samostatná knížka. Tehdy jsme se s Bohumilem Hrabalem scházeli v Plzeňském dvoře na Letné. Náš stůl byl každou středu rezervován cedulkou „Vladimír Boudník“. Do této společnosti chodili básník Karel Marysko, Josef Hampl, Zdeněk Bouše, Oldřich Hamera, harmonikář Pepa Čechil „Fňukna“, prof. Jaroslav Kládva, Jiří Trnka a další.

V té době jsem se podílel na činnosti Jazzové sekce jako výtvarník a byl jsem místopředsedou této agilní kulturní nezávislé organizace.

Po dohodě s předsedou Jazzové sekce Karlem Srpem a hudebním kritikem Josefem Vlčkem jsme se rozhodli román Obsluhoval jsem anglického krále vydat. Spolu s Karlem

Srpem jsme se sešli s panem Hrabalem, který souhlasil s vydáním a připsal: „Čtenářům Jazzové sekce pro potěšení Bohumil Hrabal. Plzeňský dvůr 22. 2. 1982.“

Na výtvarné řešení zadní strany obálky románu jsem použil účet konzumace při jednání.

Román byl vydán v naší edici „Jazzapeť“, kde mimo jiné vyšly tituly J. Chaloupeckého O dada, surrealismu a českém umění, nebo Dada Ludvíka Kundery. Vyšel tenkrát v nákladu okolo pěti tisíc kusů.

Hned po vytištění se rozjelo hotové peklo ze strany StB. Byl jsem často předvoláván k výslechům, včetně domovní prohlídky. Vyslýchán byl i Bohumil Hrabal, se kterým jsme se tajně scházeli a své postupy konzultovali.

Jednou si se mnou Bohumil Hrabal dal

schůzku v metru. Čekal jsem na něj, najednou se přede mnou objevil. Vrazil mi igelitovou tašku do rukou se slovy: „Tady máte, kluci, něco na vydání.“ A zmizel. V tašce bylo šedesát tisíc ve stokorunách, tenkrát to byly velké peníze.

Když jsme knihy tajně vytiskli a schvalovali, zajeli jsme se Srpem a Vlčkem za B. Hrabalem v pozdní večer do jeho garsonky v Kobylisích. Prožili jsme krásný večer ve společnosti slivovice. Hrabal vzal do ruky knihu, první oficiální vydání románu, a prvil: „Kluci, teď' mohu umřít.“

Kniha byla distribuována pro členy Jazzové sekce a tím se dostala k velkému množství čtenářů.

A tak první vydání „Anglického krále“ bylo na světě v roce 1982, jedenáct let po napsání, a stalo se sběratelskou raritou.“

Na Polabském knižním veletrhu

Již tradičně se Klub čtenářů Bohumila Hrabala podílí na konání Polabského knižního veletrhu v Lysé nad Labem. Letos se uskutečnil v termínu 7. až 10. září.

Uspořádali jsme nevelkou expozici věnovanou Bohumilu Hrabalovi - spisovateli a železničáři. Základem bylo připomenutí Ostře sledovaných vlaků, a to jak celou řadou knižních vydání, tak fotografiemi z oscarového filmu.

Městská knihovna vytvořila ve svém stánku dvě vitríny představující činnost Klubu čtenářů Bohumila Hrabala.

Byla rovněž udělena Cena Klubu čtenářů Bohumila Hrabala za nakladatelský přínos v oblasti vydávání knih Bohumila Hrabala či za jeho popularizaci, a to nakladatelství Mladá fronta za vydání knihy Taneční hodiny pro starší a pokročilé. Dále bylo uděleno čestné uznání firmě HATO, spol. s r. o., Dobruška, za vydání kalendáře pro rok 2007 Bohumil Hrabal: spisovatel - železničář.

Pozdrav z Izraele

Pražská rodačka a nyní izraelská novinářka, spisovatelka a překladatelka paní Ruth Bondy vydala v březnu letošního roku knížku Rodinné svědectví, v níž se zabývá vývojem židovských jmen v Čechách a na Moravě. Veřejná prezentace této knižní novinky se konala za účasti autorky 27. března ve Vzdělávacím a kulturním centru Židovského muzea a paní Bondy hovořila nejen o práci na této knize, ale také o své překladatelské profesi, díky níž v hebrejštině vyšly knihy Jaroslava Haška, Milana Kundery, Oty Pavla a také mnoho titulů Bohumila Hrabala. Při té příležitosti také vzpomínala na setkání s panem Hrabalem v pivnici U Zlatého tygra.

kdy byla nucena vypít celý půllitr piva, což se jí nikdy před tím nepodařilo.

Článek o knize i besedě vyšel ve zpravodaji Jonáš - klubu, a když mi paní Bondy za něj děkovala, napsala také zajímavou zprávičku související s Bohumilem Hrabalem. Jeden z nejlepších izraelských spisovatelů Meir Šalev napsal článek o své cestě do Lublinu a líčí v něm jak výborný pocit měl z toho, že byl ubytován ve stejném pokoji a spal ve stejné posteli, jako kdysi Hrabal, kterého nesmírně obdivuje. A paní Bondy k tomu dodává: „Tak přece ty mě překlady něčeho dosáhly.“

Ivan Kott

Hrabalova Polná

V závěru října, 27. - 29. 10., se v Polné na Vysočině uskutečnil již druhý ročník divadelní přehlídky Hrabalova ostře sledovaná Polná.

Na slavnostním zahájení reprezentoval Klub čtenářů Bohumila Hrabala Honza Řehounek. Muzeum Bohumila Hrabala František Sýkora.

Pro přehlídku nastudoval domácí soubor Duha dramaturgizaci skvělé Hrabalovy povídky z Krasosmutnění Sextánka.

Vzhledem k uzavěrce Pábitel přineseme reportáž z Polné v příštím čísle.

Otevření cyklostezky a beseda s Lelím

Kolmo za Bohumilem Hrabalem

V pátek 9. června se jako jedna z doprovodných akcí poděbradského festivalu Křišťálové srdce v režii architekta Jana Rittera konalo slavnostní zprovoznění Hrabalovy cyklostezky (po stopách spisovatele z Nymburka do Kerska). Dopoledne vyjelo z Poděbrad pod mottem Kolmo s Bohumilem Hrabalem několik desítek cyklistů po Labské stezce zdraví do Nymburka. V Nymburce si prohlédli pivovar a o šestnácté hodině se spolu s dalšími účastníky z Nymburka soustředili u bývalé hvězdárny naproti „vile Hrabalce“, kde se pod lajntuchem cudně ukrývala informační deska začátku Hrabalovy cyklostezky. Ta byla za účasti několika hostů - osminásobného mistra světa v jízdě na historickém bicyklu Josefa Zimovčáka, hlavního hygienika ČR MUDr. Michaela Vity, kardiochirurga MUDr. Jana Pirka, Pavla Benáka - ředitele nymburského pivovaru, Pavla Nováka - místostarosty města Nymburka, ing. Jiřího Černého - zástupce Klubu čtenářů Bohumila Hrabala - odhalena, pokřtěna a zapita Postřížinským pivem a cyklisté byli poslání na trasu vedoucí do Kerska.

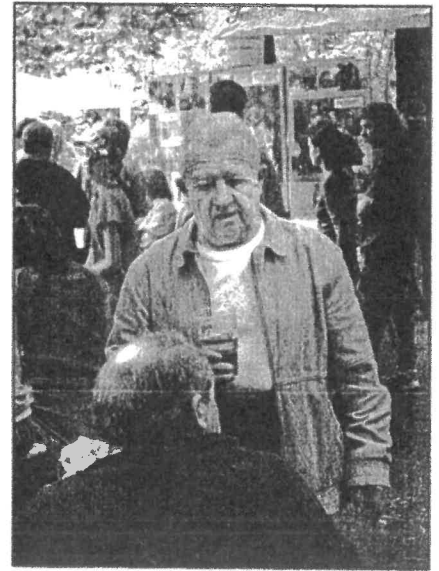
„Stejnou tabuli plánujeme postavit ještě v Kersku,“ slíbil Jiří Černý za Město Nymburk a Pavel Novák sdělil, že stezka bude postupně upravována na asfaltový povrch, první část do Písta ještě v letošním roce.

Hrabalova cyklostezka naváže za hradišským hřbitovem, na křižovatce aleje V Chobotě a cesty od borovic na značenou turistickou stezku Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád.

Cíl cyklistů včetně Josefa Zimovčáka na kostitřasu, jehož jízda je heroický výkon, který stojí za to vidět, byl na zahradě Lesního ateliéru Kuba. Tady byla připravena beseda s Lelím - jednou z postav Hrabalovy literární tvorby, kterou moderoval Honza Řehounek.

„Leli byl těžkej pard, pro samý kamarády ani neměl čas se oženit, tak velkej kamarád to byl. Žádná slavnost v kerském polesí, a tadý je skoro každou neděli nějaká slavnost, protože kdo je mladěj, tak to už je slavnost sama o sobě, obzvlášť když někdo dává sud. To byla taková výjimečná slavnost. že když se někdo voženil nebo se mu narodilo dítě, tak se dal tuplák a vypil se na tý chatě a v tý aleji, kde byla ta svatba nebo ty křtiny. A tak Leli se objevoval jako pořadatel a technický poradce. Ve všem si Leli věděl rady, tak byl sečtělej, že vlastně byl veliký technický příruční slovník, a o všem, kde se co stalo nebo událo, o tom dovedl udělat přednášku...“

Leli, Slavnosti sněženek, Československý spisovatel Praha, 1978

Hostem besedy byl Leli - Jiří Fiala a mladý muzikant Tomáš Matějovský. Ten si pro posluchače připravil několik svých písní, v nichž zpívá mimo jiné i o Kersku. „Svícnová louka chystá se k spánku, usíná pod peřinou plnou hvězd, lucerničky pilných svatojánek, začaly v nočním tichu kvést...“ zaznělo například v jedné z nich.

Honza Řehounek nejprve, po ukázce ze Slavností sněženek, pana Fialu představil: „Leli byl nejen předlohou literární postavy, ale i jedním z protagonistů natáčení filmu Slavnosti sněženek. Hrál jednoho z těch dvou zahrádkářů - natěračů, toho menšího, kteří zrychleně chodili a na všechno, co se jim dostalo pod papírovou šablonu, namalovali Zahrádkáři Kersku, ale to panu režisérovi Menzelovi nestačilo, a tak ho obsadil do role jednoho z myslivců při slavné kančí hostině a ještě si zahrál ve filmu tenis.“

A pak už se v improvizovaném interview povídalo. Několik otázek a odpovědí jsme pro čtenáře Nymburského pábítel zkráceně zaznamenali:

Jak jste přišel k té přezdívce?

„Tu mi dal pan Hrabal, protože jsem mu nějak asocioval film s Vlastou Burianem Lelíček ve službách Sherlocka Holmese. Nevím proč. Ale asi proto, že jsem vyprávěl různé příběhy, jimž se pan Hrabal smál. Jednou mi řekl: Ty seš přece takovej vůl, ty vypravuješ takový blbosti, že jsou až geniální.“

Jak jste se s panem Hrabalem seznámil?

„Narodil jsem se v Nymburce. Bohužel už dost dávno, v jednatřicátém roce. Rodiče se s Bohumilem Hrabalem stýkali už od mládí. Chodili tančit na Ostrov, kde se svým orchestrem hrával městský kapelník pan Marysko, otec básníka a violoncellisty Karla Maryska. Maminka byla Pražka, jezdila do Nymburka na prázdniny ke svému strýci, správci nemocnice.“

PAMĚTNÍ LIST

účastníka slavnostního křtu
Hrabalovy stezky

HRABALOVA CYKLOSTEZKA
Po stopách spisovatele z Nymburka do Kerska

Nymburk, 9. června 2006

Jiří Fiala

V osmačtyřicátém roce jsme začali jezdit do Kerska. Již tehdy sem pan Hrabal jezdil, a to k cestovateli Elstnerovi. Pak si tady koupil na tzv. Nouzové domek, který přestavěl, vystavěl patro. Tam se konaly tzv. konference, na které jsem měl možnost rovněž docházet. Pak jsme se potkávali v Hájence.

To byla Hájenka v době své největší slávy, dnes už to bohužel není ono...

„Prošla tudy skvělá plejáda hostinských, od Vrátí Nováků, báječného hospodského, až po Ládu Zárubu z Hradištká. Pak přišel pan Slanina a Hájenku potopil. Od té doby už to nebylo nikdy ono, i když v poslední době je to o trošičku lepší.

V Hájence se děly nádherné akce, například skotský ples, na který pan Hrabal přišel v pravém skotském kiltu - sukýnce. Vydělali jsme tam hrozný věci...“

Jak jste se dostal k natáčení?

„Pan Hrabal psal o Kersku. Jednou večer v Hájence mi řekl: Hele, Leldo, přijď ke mně, já ti dám přečíst, co jsem o tobě napsal. Sedli jsme se u něho, v té nástavbě nahoře, kterou nazval, jako nostalgickou vzpomínku na železničářskou kariéru, Hradlo. Tam mi dal do ruky strojepis. Při jeho čtení jsme vypili lahev whisky. Já mu říkám: Vždyť jsi o mně napsal děsný blbosti. A on na to: Ale je to ze života. Což jsem nemohl popřít. V závěru jsem umřel. Proč jsi pro mne zvolil takovouhle smrt? Ptám se. A on na to: Já jsem se tě musel nějak zbavit!“

Inspirací pro ten můj konec mu byla smrt motocyklového závodníka Gustava Havla, který jel v Praze po Sokolovské na motorce, na řemeni měl na krku přivázanou bandasku s dršťkovou polívkou, vběhla mu do jízdny dráhy nějaká stará paní, on dupl na brzdu, z té motorky, jak se říká, vystoupil, narazil přilbou na obrubník, ta praskla a on zahynul.

Pak sem začal jezdit pan režisér Menzel a vybírali se neherci pro některé role. A já měl hrát toho natěrače, ale s jedním člověkem z Hradištká. Ale já navrhl kolegu Jilemnického. Vznikla z toho ta komická dvojice, ne nepodobná Laurelovi a Hardymu.“

Jaké máte vzpomínky na pana režiséra?

„Pod Jiříkem Menzelem se výborně pracovalo. Vždycky dokázal přesně vy-

Josef Zimovčák na svém vysokém kole před vilou Hrabalkou na nymburském Zálabí.

světlit, případně ukázat, jak si to představuje.“

A co ta další role na kančí hostině?

„Když jsme skončili s těmi natěrači, tak jsme si říkali, že máme hotovo a jdeme na pivo. Ale pan režisér obratem pravil, že si máme dojit vyjasovat myslivecké mundúry do Klubu zahrádkářů - dnes Restaurace U Prameně - a jelo se dál.

Hráli jsme s Přerovákama, s myslivcema, jimž se tehdy říkalo lidoví střelci. Oni ale nehráli za honorář, ale za ty myslivecké uniformy. Kamera byla přes silnici v lese, my jsme se v hospodě prali, a snímalo se to jako stínová hra v osvětlených oknech. Mě popadl Zdeněk Srstka, zvedl mě do výšky, zatočil a praštil se mnou o topení. A já se nemohl hýbat. On to ale napravil, popadl mne a vyhozenou plotýnku mi srovnal. To víte, zkušenosti kaskadéra! Pak se pokračovalo a chlapi v závěru sekvence vyhodili Srstku z okna, což tam být nemělo. A Srstka to obhajoval slovy: Rejžto, my jsme to udělali, abys měl radost, my tě máme rádi!“

Hráli jste ve filmu jak s lidmi tady z Kerska, tak se známými herci...

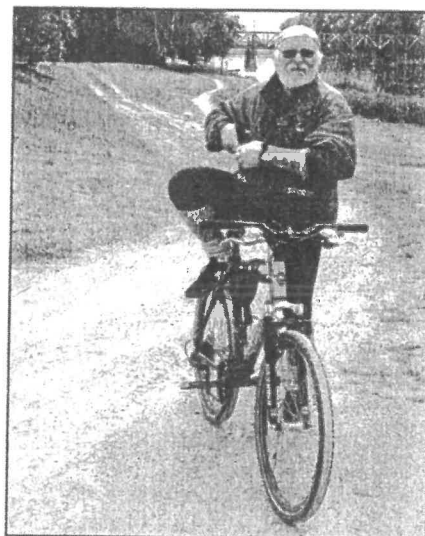
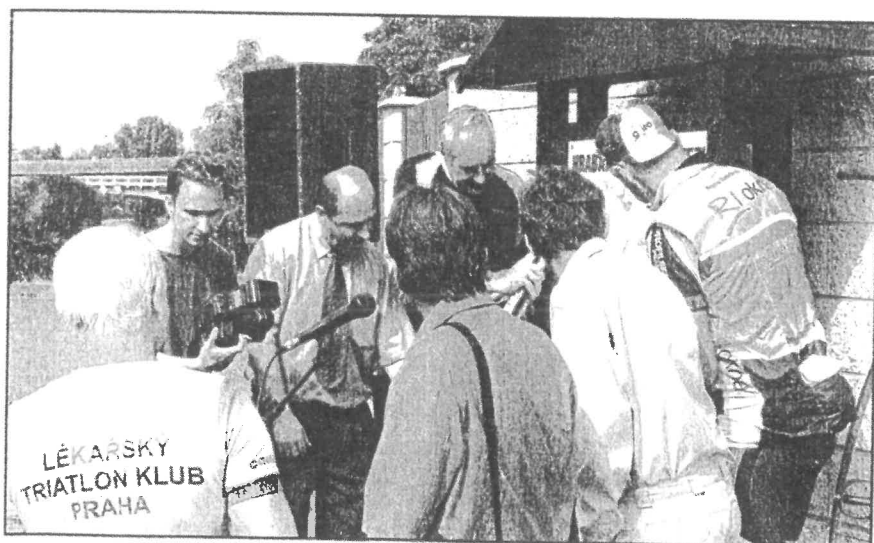
„První záběry s chlapecem, kterého myji pod pumpou, se točily u Franců. Natřeli mu zadeček hořčicí, v kýblu byla studená voda, proto on tak strašně brečel. Pan režisér

mne všem hlavním představitelům, každému zvlášť, představil jako pana Leliho. Připadal jsem si jako opice v zoo.

Bezvadné vzpomínky mám na Jaromíra Hanzlika, který vlastně hrál mě - Leliho. Velmi jsem se s ním sprátelil, když jsem mu musel vypravovat svoje příhody. Aby mne poznal a ztotožnil se s rolí. Senzační to bylo i s panem Hrušínským. Když se točila hostina v Hájence, jedna parta s knedlíkem a se zelím, druhá s šípkovou, Pan Hrušínský říkal při zkouškách z legrace „s čípkovou“. Když to řekl poněkoli-káté, tak pan režisér už na něj vyjel: Rudlo, neblbni, zkazíš to. Matriál je drahej, nemůžeme si dovolit kazit. Přišla kamera, klapka, všichni napjatě čekali, co pan Hrušínský řekne, a on s ledovým klidem prohlásil: „...s šípkovou“. Bylo to ale moc napinavé.“

Pro většinu účastníků Jiří Fiala prozradil naprosto překvapivou informaci.

Natáčení Slavností se tehdy na zapřenou zúčastnila i nejmladší dcera Charlie Chaplina, která studovala dějiny umění a u režiséra Menzela byla na stáži. „Měl jsem to štěstí, že jsem si s ní mohl popovídat, protože jsem jazykově vybaven. Byla to velmi příjemná mladá dáma,“ ukončil naše, i přes protivné bzučení a hody upírů - komárů, příjemné setkání. - řeh -

Zatímco se u startovní cedule Hrabalovy cyklostezky odehrával rušný křest, cyklisté netrpělivě čekali, až budou moci vyrazit.

„S Hrabalem si nějak rozumím“, říká režisér Milan Schejbal

K zakladatelům legendárního amatérského souboru s názvem Anebdívaldo patří dřívější umělecký šéf Divadla ABC, dnešní dramaturg a režisér příbramské profesionální scény Milan Schejbal. Na zmíněné amatérské scéně hrál a režisoval od roku 1975. Ostatně i v současné době spolupracuje s amatérským divadlem, ať už jako lektor seminářů a kurzů herectví či režie nebo jako člen odborných porot na přehlídkách amatérských souborů. Mezi jeho amatérské a profesionální režijní úspěchy patří i realizace textů Bohumila Hrabala. Díky častému a hlavně přátelskému setkávání na ochotnických divadelních přehlídkách vznikl následující rozhovor.

Jaké byly začátky Anebdívalda?

Podobně jako u některých jiných souborů, tak i v našem případě se dalo dohromady několik studentů vysokých škol se zájmem o divadlo. Vedoucí tohoto společenství chtěl připravovat inscenace tradičním způsobem. Po problematické inscenaci, renesanční tragédii Shakespeara *Macbetha*, část souboru provedla palácovou revoluci a klasické divadlo bylo odvrženo. Tehdy jsme působili v Žitkovském divadle, kde hrála například liberecká Ypsilonka, Činoherní studio z Ústí nad Labem, a my je vnímali jako naše vzory. Zkrátka chtěli jsme v sedmdesátých letech dělat divadlo zcela jiného typu. Nadchla nás knížka Patricka Ryana *Jak jsem vyhrál válku. S kamarádem, dnes architektem Hynkem Boučkem, jsem ji tedy zdramatizoval. Při studiu jsme tenkrát navštěvovali vojenskou katedru a díky tomu*

se mohlo při inscenování použít mnoho užasných a komických historek z vojenského prostředí. Společně s Hynkem jsme v té hře hráli asi třicet postav a cítili jsme se už tehdy jako nová, alternativní scéna. Přitom takový výraz se v těch letech ještě nepoužíval. Hledal se také název pro naše divadlo. Velice se nám právě líbil ten neznámý termín, alternativní divadlo. Jednou v nějaké hospůdce nás napadla taková slovní přesmyčka a na světě bylo Anebdívaldo směřující k té variabilitě nebo antiiluzi. Ostatně komedii *Jak jsem vyhrál válku* se podařilo inscenovat v devadesátých letech v Divadle ABC a nyní se připravuje premiéra v příbramském divadle. Další inscenací byl *Votairův Candide* a pak už byl krůček k domácím autorům. Ovšem vybírali jsme takové, kteří byli pro nás nějakým způsobem zajímaví.

Nemohl mezi nimi chybět Bohumil Hrabal. Samozřejmě, že jsme tohoto autora četli, vedle oficiálních textů se nám do rukou dostávaly i některé samizdaty. Takže došlo na dramaturgii čtyř spisovatelových povídek z knížky *Perlička na dně*. Patřila sem jedna z prvních verzí *Hanti* zarámovaná *Diamantovým očkem*, dále *Romance o Gastonovi a cikánci*, nechybí povídky *Chcete vidět zlatou Prahu* a *Pábítel*. Potom nás ale napadlo, že bychom měli mít od autora svolení k divadelnímu uvádění jeho díla. Chtěli jsme ctít autorská práva a také dodržovat základní slušnost. Ohlásili jsme se u Bohumila Hrabala, který tehdy ještě bydlel v Libni. Jako

dnes si pamatují, že se řeč tehdy vedla o všem možném. O životě, o kočkách, pivu a podobně, jenom o dramaturgii, o divadle nepadlo ani slovo. Ovšem zdůrazňuji, že to bylo krásné setkání. Strávili jsme s ním opravdu nádherné odpoledne. Když nastal čas odchodu, tak jsme si uvědomili, že nemáme jeho souhlas. Vzpomínám, že padla otázka, zda mu nebude vadit, když se jeho povídky dostanou na jeviště. On tehdy odpověděl: „Vy můžete dělat s povídkami co chcete!“ Dodnes mám schovaný papír, na kterém je skutečně napsáno: „Dělejte si se mnou co chcete! Bohumil Hrabal.“ Příprava inscenace nám působila radost, zkrátka nás to všechny dost bavilo. Premiéra se uskutečnila, to si také pamatuji, 19. března 1982 v pražském Junior klubu Na Chmelnici. Nutno si také uvědomit, že to bylo v době, kdy žádná dramaturgická jehla textů nebyla

k vidění ani náhodou. Naše Anebdívaldo tedy mělo stále amatérský charakter a s velkým pochopením pro naši činnost jsme se shodou okolností setkali i u ředitelky tohoto kulturního domu v Praze 3. V těchto prostorách se objevovala celá řada skvělých mimopražských divadel, stačí uvést *Divadlo Na provázku*, dnešní *Hadivadlo* a další známé scény. Na Chmelnici jsme hráli asi třikrát do měsíce a většinou před vyprodaným hledištěm, takže do roku 1989 dosáhly Hrabalovy povídky asi 170 repríz. Po listopadu 1989 se každý z nás více věnoval své profesi, já shodou okolností zůstal u divadla a vystudoval režii. Přes to všechno zůstává zmiňovaná inscenace živá a občas ji uvedeme. Jinými slovy chci říci, že povídky hrajeme výjimečně v různých klubech při nějakém jubileu, zajímavé příležitosti nebo oslavě.

Bohumil Hrabal nikdy nenapsal žádnou divadelní hru. Přesto se jeho texty stále dramaturgují a tento autor prakticky nemizí z českých jevišť. Čím to je?

Hrabal geniálně pochopil a dokázal přesně zachytit naše povahy, naše charaktery. Hlavně plasticky postihl dramatickosti české povahy, její základní rysy a prvky. Na jedné straně postihl naše „švejkovství“, na druhé straně měl neobyčejně poetické vidění světa. Takový rozpor je vnitřně ohromně dramatický a tím lákavý pro přenos na jeviště. Já vím, že je to otrápané vyjádření, ale Hrabal zachytil poezii všedního života. Díky svému

úhlu pohledu na život kolem nás například zobrazil poslední outsidery jako nádherné postavy našeho světa. Známe je jeho rčení. „Já vidím ten náš svět neobyčejně krásně, tedy ne, že by byl, ale já ho tak vidím!“

Na Hrabalovy povídky jsi navázal v pozdějších letech další inscenací...

Skutečně mohu říci, že Hrabalovy texty se připravují velmi dobře. Samozřejmě, že velice lákavé jsou záležitosti, které mají obrovský příběh. Patří sem jednoznačně román *Obsluhoval jsem anglického krále*. Dílo patří k vrcholům autorovy tvorby, má historický rozměr, proto byl takový zájem o filmová práva. K inscenování tohoto románu došlo z mé strany v mosteckém divadle v roce 1997. Pro realizaci jsem si vybral dramaturgii Ivo Krobota a Petra Oslzlého. Vše se odehrávalo na obrovském jevišti, na scéně kterou navrhl Josef Koráb. Prostoru tam vévodil obrovský příborník s mnoha vchody a východy. Řada lidí, včetně Ivo Krobota, na tuto inscenaci ještě nyní vzpomíná. Pokud vím, tak dosáhla v Mostu, kde lidé do divadla tolik nechodí, asi čtyřicet repríz.

Tím ale tvoje setkávání s Hrabalovými texty neskončilo.

To je pravda, já si s Hrabalem nějak rozumím. Zkrátka - blíží se druhá premiéra *Ostře sledovaných vlaků* v libeňském divadle Pod Palmovkou (27. září 2006). První premiéra byla už v polovině června. Vlaky se na scéně dlouho nehrály, ale jsem přesvědčen, že jsou stále aktuální. Jde o můj návrat k Hrabalovi takovým nějakým obloukem. Mám radost, že mu rozumí i mladí herci, kteří si samozřejmě neuvědomují mnohé věci, ale je to moc zajímavé, protože i oni nacházejí v jeho textech poezii. Rád jsem zpracoval toto téma, i když samotná válka v pozadí není nejdůležitější, důležitý je příběh ze stanice Dobrovice a vztahy mezi postavami. Jenom ještě připomenou, že výpravčího Hubičku hraje Oldřich Vízner, přednostu René Přibíl, přednostovou Jarka Obermaierová.

Líbí se ti Menzelovo zpracování Hrabalových příběhů?

No určitě, Jiří Menzel Hrabala dokonale vystihl a přenesl na plátno. Dnes už můžeme hovořit o jeho snímcech jako o filmové klasice. Schválně jsem se na *Ostře sledované vlaky* nedíval, abych nebyl ovlivněn, abych neopisoval. Přesto jsem použil Nývltovu dramaturgii, protože je v tomto případě moc pěkná. Budu mít radost, když do Libně budou lidé na „vlak“ chodit.

Děkuji za rozhovor a přeji mnoho osobních i divadelních úspěchů. **Milan Čejka**

Zpravodaj Klubu členů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel č. 27 - 13. listopadu 2006. Registrace: MK ČR E 1058777. Vydavatel: Městská knihovna, Palácového 1749, 288 02 Nymburk, tel. 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Rehounek. Všechnápská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Kateřina Kvízová, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel. 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: kviz@nymburk.cz. Tisk: Tiskárna Marie Blechová, Putoční ul., Nymburk, tel. 325 513 025. Pro členy Klubu členů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výskyly 10 Kč. Náklad 200 ks.